

PÅ VÄG UNDER VINTERTRÄDET

Nya dikter av Tom Hedlund

Det är en händelse som ser ut som tanke att komma ut med en diktsamling under namnet Vinterträdet i januari. Det är också en händelse att i diktens form svepa över ett rikt och stämmättat partitur, som viker ut sig i olika språkliga tonarter. Det är samtidigt en tanke att genom de poetiska ordens mortel pressa fram de ordrika nyanser som kan ge ett meningsfullt förhållningssätt till liv och död.

Några av dessa hoppfulla ackord strömmar emot mig, då jag läser Tom Hedlunds sjunde diktsamling. Poeten Hedlund är en påläst och nyansrik skribent, som omhuldar ett detaljrikt ordbygge med precision och varsamhet. Som litteraturvetare, litteraturpedagog och redaktör för en rad antologier visar han på bredd och djup i sin verksamhet.

Diktsamlingen Vinterträdet visar upp 80-talet dikter i sex avdelningar. Vinterdikten ger det inledande anslaget, och en ”stjärnklar” dikt i augusti avslutar samlingen, där en femtonårig bröllopsdag får manifesteras ett personligt växande, ”sida vid sida” i samlevnadens skog, där ”rötter kan ha sina egna intressen.”

Det är dock en liten innehållsrik dikt ur samlingens centrum, som berör mig. Den faller ner som ett lysande varmt snökorn i den ”hedlundska” vinterkolden. Det är dikten om **Frida**.

*Så var ditt liv förbrukat.
Allt du inte längre behöver
förtärt av eld;
den svala nosen, de starka tassarna,
din muntert och nyfiket viftande svans,
sammetsöronen – allt.*

*Och den lätta askan är tyngre
än din sorglösa själ.*

Från att beskriva de personligt nära relationerna kan plötsligt perspektivet förändras. Poeten söker sig alltmer till platser, ut till öar, till andra länder och kontinenter. Samlingens vidgade medvetande slår med dramatisk emfas ner i händelserna den 11 september. Ett datum som smärtsamt blivit ett kollektivt trauma.

Diktens utgångspunkt, vid Kitty Jays grav i Dartmoor, får i omtagningens rytmiska sekvenser djupare dimension av lidandes problematik; om förintelse, massgravar, flygplanskroppar, stålkonstruktioner. Det är i poetens ögon ”skuggorna från graven, som förenas med kroppen, oupphörligt, oupphörligt.”

De dominerande inslagen i samlingen Vinterträdet fokuserar på enkla och nära upplevelser, platser och personer. Här finns flera dikter som tolkar kustnaturen i Roslagen, skepp av sten på Gotland, vattenspeglar i Torne träsk, eller virvlar i en fors i Ramnäs. Den vemodiga granskogen i Styrmyra kan stå vid sidan av Gröna Plassa i södra Närke, där ”själen är ett tidlöst fras av löv”. Eller i Mästocka i Halland, där ljungen ”sjunger under solnedgångens himmel”.

Under Tom Hedlunds ”vinterträd” kan läsaren också finna en sorts melankolisk återhållsamhet, en nerskruvad optimism, en sorts uppgivenhet.

Vintern är till för att överlevas; så också smärtans, mörkrets och dödens villkor. Vi står alla vid ett vägskäl, där våra drömmar driver fram krav på acceptabla etiska handlingsalternativ. Även musen har en skyddande tanke, när den smyger i garageporten.

”Mössen har inga politiker/och ingen Kristus” skriver Hedlund. Jag vill dock hänvisa till att vår beskyddare ”känner varje sparv som faller till marken” (Matt 10:29, Luk. 12:6). Det kan vara skäl att betänka, då vi värderar djur i vår närhet och då vi läsare tar oss an Tom Hedlunds centrala och värdefulla dikter.

Hans-Evert Renérius

Bok: Tom Hedlund. Vinterträdet. Symposion. Dikter.